

OPINIO

CATEDRÀTIC DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA
- 10 setembre 2017 2.00 h

El rànquing de Xangai

Un grup d'estudiants de la UPF, un dia de vaga pels graus universitaris. Foto: ARXIU /JOSEP LOSADA.

ENRIC I. CANELA -

CATEDRÀTIC DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Cada any a mitjan agost apareix l'Academic Ranking of World Universities (ARWU), conegut com a rànquing de Xangai. La lectura feta per la premsa aleshores va ser errònia.

Interessa saber si, d'acord amb aquest rànquing, la universitat catalana ha millorat o ha empitjorat. Respecte al 2016, el sistema ha perdut una de les seves universitats del conjunt de les 500 que el rànquing ARWU considera millors, la Universitat Rovira i Virgili (URV). Les que enguany hi apareixen són: la Universitat de Barcelona (UB) amb 17,78 punts, la Universitat Pompeu Fabra (UPF) amb 15,53 punts i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) amb 14,06 punts. Les dues primeres estan en la franja 201-300 i l'Autònoma, en la franja 301-400.

Respecte a l'any passat la UB ha perdut posicions, estava en la franja 151-200 (amb 18,07 punts); la UPF, que estava en la franja 301-400 (12,81 punts), n'ha guanyat, i la UAB (13,53 punts) s'ha mantingut. La URV estava a la franja 401-500 (9,92 punts).

El rànquing de Xangai és un rànquing

Interessa saber si, d'acord amb aquest rànquing, la universitat catalana ha millorat o ha empitjorat. Respecte al 2016, el sistema ha perdut una de les seves universitats del conjunt de les 500 que el rànquing ARWU considera millors, la Universitat Rovira i Virgili (URV). Les que enguany hi apareixen són: la Universitat de Barcelona (UB) amb 17,78 punts, la Universitat Pompeu Fabra (UPF) amb 15,53 punts i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) amb 14,06 punts

considerat objectiu perquè no hi introdueix opinions, i estable perquè no pateix gaires oscil·lacions. Amb tot, té quelcom que distorsiona. Els premis Nobel i medalles Fields obtinguts per professors i alumnes. La importància és gran. La Universitat Complutense de Madrid obté 1,9 punts dels alumnes sobre un total de 13,59 punts. Com és evident, poc es pot fer per millorar això com no sigui contractar un premi Nobel. No sembla ara factible. Podria ser que algun dels millors científics catalans l'aconseguís però tampoc depèn de cap acció nostra.

Una inestabilitat i font de trampes i errades està en l'apartat dels investigadors més citats. Per citar un exemple palmari: les universitats King Abdulaziz University i King Saud University de l'Aràbia Saudita, situades a la franja 101-150, obtenen 10,5 i 9 punts, respectivament. Els investigadors altament citats que els donen aquesta puntuació no pertanyen a les plantilles d'aquestes universitats, tot i que signen algun treball i hi col·laboren. Algunes universitats van a la caça i captura de signatures, les compren, per avançar posicions en els rànquings. També hi ha errades: la Universitat de Granada, que està en la segona posició de l'Estat espanyol, darrere de la UB i amb 15,82 punts, obté 5 punts en aquest apartat amb dos investigadors repetits. La baixada de la UB es deu a la suposada variació d'investigadors

més citats, tot i que mirant la font són els mateixos de l'any passat. A la UPF n'hi ha un. La llista feta servir no està depurada i és qüestionable.

Malgrat aquests comentaris, continuo creient que és el millor rànquing dels que es publiquen.

Voldria destacar que la millora per a les nostres universitats no és senzilla. Augmentar el nombre d'investigadors molt citats no és viable sense recursos extres, augmentar el nombre d'articles publicats a *Nature* i *Science* està dins les nostres possibilitats, però no cal pensar en res espectacular. Publicar més és possible però tenim un nivell relativament alt i pocs recursos. Tant la UPF com la UB tenen un problema: investigadors altament citats de plantilla en aquestes universitats declaren com a primera afiliació un centre de recerca i no hi compten. Si hi comptessin guanyarien posicions. La política de recerca catalana no té com a prioritat la millora de les universitats en els rànquings, l'aposta política han estat els centres de recerca.

Hi torno. Hem millorat o empitjorat? Les diferències que s'observen no ens indiquen cap variació substancial en el conjunt de les universitats catalanes. Els indicadors són estables. Tots volem sortir bé en els millors rànquings, però pujar o baixar no és indicatiu de millora o empitjorament.

Un cop vist això cal, però, fer servir indicadors que complementin els rànquings i realment serveixin per determinar si la universitat

catalana està millorant o no. El govern elabora la majoria dels indicadors i estan a l'abast de les universitats.

Algunes dades i indicadors tindrien a veure amb els resultats. Per citar dos exemples: nombre de tesis llegides en valor absolut i relatiu segons professorat. Recursos competitiu captats.

D'altres es relacionarien amb les condicions que fan que s'obtinguin millors resultats. Alguns són: la proporció d'investigadors en formació que estan retribuïts, la relació de professorat estable i professorat temporal i l'edat mitjana del professorat.

La meua valoració és que ens mantenim estables, però que si no hi ha una correcció ràpida les condicions indiquen que empitjorarem.

Què mesura la classificació?

1) Qualitat de l'educació: alumnes d'una institució guanyadors de premis Nobel i medalles Fields: 10%. 2) Qualitat del professorat: professorat d'una institució guanyador de premis Nobel i medalles Fields: 20%. 3) Investigadors molt citats en 21 grans categories de temes de ciència i tecnologia: 20%. 4) Publicacions de recerca a Nature and Science: 20%. 5) Publicacions de recerca indexades al Science Citation Index Expanded i el Social Science Citation Index: 20%. 6) Rendiment per càpita: la suma dels anteriors dividida pel professorat a temps complet: 10%.

AUTOR

ENRIC I. CANELA

ALTRES ARTICLES DE L'AUTOR

L'empresa i la universitat

La realitat de la universitat

Més articles

PUBLICAT A

L'ECONÒMIC

10-09-2017, Pàgina 35